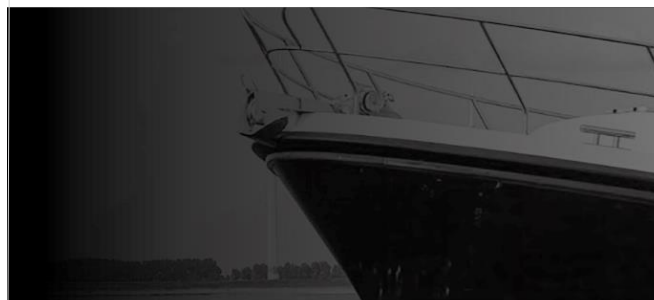

HISWA RECRON

Landelijke themabijeenkomst over **Stikstof**

Björn Schutz, 21 mei 2025

hiswarecron.nl

Wat mag u vandaag van mij verwachten?

Belofte:

In 15 minuten wordt u:

- 'Meester in de (stikstof) rechten'; en
- 'Stikstofdeskundige'

Stikstof: Waarom ook alweer zo'n thema?

Decennialang: teveel stikstof in de natuur

- ammoniak: mest van landbouwbedrijven en
- stikstofoxiden door uitstoot van industrie en auto's)

Teveel stikstof is schadelijk voor de natuur

Alle EU lidstaten moesten tussen 2000 en 2010 natuurgebieden aanwijzen die een beschermde status ([Natura 2000](#)) verdienden

Het Natura 2000-netwerk omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Europese [Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992](#)

Nederland wees 162 gebieden aan. Daarvan zijn er 129 'stikstofgevoelig': in die gebieden mag **geen extra stikstof neerdalen**

... en toen begon het spel

Geitenpaadjes!!!!

Want de economie is óók belangrijk....

- (2015) **Programma Aanpak Stikstof** ([PAS](#)): stikstofemitterende economische activiteiten mochten doorgaan, mits in een later stadium stikstofreductiemaatregelen zouden worden genomen
- (2019) oordeelde de Raad van State dat dit systeem niet werkte. Voor veel bedrijfsactiviteiten werd het moeilijk nog een natuurvergunning te krijgen (bijv. 'PAS melders').
- (2022) **Porthos zaak**: De “bouwvrijstelling” is gebaseerd op een niet-toereikende generieke voortoets
- (2024) **Rendac zaak**: de nuancering op de vaste rechtspraak over 'intern salderen': onbenutte of vrijkomende emissieruimte mag niet zonder meer intern gesaldeerd worden (natuurherstel eerst). Enkel voortoets is onvoldoende. Natuurvergunning noodzakelijk. 5 jaar terug.....
- (2025) **Greenpeace zaak**: De Nederlandse Staat handelt onrechtmatig door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen en de wettelijke stikstofdoelen voor 2025 niet en voor 2030 zeer waarschijnlijk niet te halen. Dwangsom. Rijk moet aan de slag!!!

Nederland op (stikstof)slot... (Oops)

- Februari 2025: Ministeriële Commissie voor Economie en Natuurherstel (“MCEN”) – Alle relevante ministeries en op afroep IPO, VNG en UvW
- gelaagde overlegstructuur met ministers in een ‘niet vanzelfsprekend’ soepel functionerend kabinet
- Politiek bedrijven nooit ver weg (BBB en boerenbelang)
- Kamerbrief Minister van LNV van 25 april jl. “eerste stap” om van het Stikstof slot te komen, focus op nadere uitwerking richting Prinsjesdag:
- Reacties:
(vooraf de Landsadvocaat - legt Eelco de Jong straks uit);
IPO: teleurgesteld, Provincies wilden voor de zomer weer vergunnen;
VNO-NCW/Bouwend Nederland: hadden meer verwacht; en
M.O.B.: Zegde nieuwe procedures aan; ook tegen individuele bedrijven

Analyse Kamerbrief (1)?

De Kamerbrief is ondanks de hoge verwachtingen van velen maar een eerste stap.

Geeft niet alle oplossingen. Wel richting...

De stikstofdiscussie lijkt complex: De complexiteit zit in:

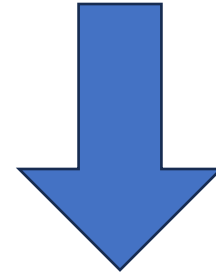
- de afrekening na het verantwoordelijkheid nemen bij volgende verkiezingen,
- de harde maatregelen
- de gevolgen en maatschappelijk leed voor achterbannen, en
(o ja)
- de verslechterende natuur (t.o.v. Natuurdoelen)

Is het dossier écht complex?

- als nieuwbakken 'Meesters in de (stikstof)rechten' weet u dat de **rechtspraak** al een aantal keer de weg wees

- Die lijn is ook in een voor deze bijeenkomst ontwikkelde Scheikundige-formule te duiden:

$\text{NH}_3 + \text{Nox}(\text{t}) = - \text{x}(\text{t})$; of voor de meer visueel ingestelden:

- Of voor talig-georiënteerden: **"Stikstofreductie, Stikstofreductie, Stikstofreductie???"**

Moeilijker is het niet. Alles wat u hierna hoort of leest, breng het terug tot:

"Reduceert het [onderwerp] stikstof?" Daar draait het om....

Analyse Kamerbrief (2)?

Wat staat er - onder andere - in de Kamerbrief? *Aan de slag met.....*

Korte termijn (Q2/Q3)

- *Alternatief voor de huidige (KDW-) omgevingswaarden: emissiesturing ipv depositiesturing*
- *Verbeteren Aeries en Natuurdoelanalyses.*
- *Invoeren rekenkundige ondergrens*
- *Voorstel hoe kleinschalige activiteiten met tijdelijke uitstoot uitzonderen van de vergunningplicht.*

(Middel)lange termijn

- *Herijking van Natura 2000-gebieden.*
- *Herzien systematiek vergunningverlening.*
- *werken aan een alternatief voor Aeries (systeem minder geschikt voor individuele vergunningverlening)*

De Kamerbrief is voor ondernemers dus toch interessant, als er ook maar Stikstof wordt gereduceerd.
Vooral vanwege de economische kant van de Kamerbrief.

Het Standpunt van HISWA-RECRON: bij de afsluiting. Nu gaan we als nieuwbakken Meester is de rechten en Nobelprijswaardige stikstofdeskundigen achtereenvolgens naar **Eelco** en dan - na de pauze – naar **Johan** luisteren.

Afsluiting

Standpunt HISWA-RECRON

- De natuur is essentieel voor ons recreatieproduct, dus daar moeten we goed voor zorgen. Het reduceren van o.a. stikstof helpt bij deze doelen en zijn we voorstander van, waarbij economie en natuur in balans blijven.
- De focus van het MCEN ligt nu nog op industrie, agrarische sector, bouw en mobiliteit. Recreatiesector blijkt in het grote geheel in de brief niet prioritair, of nog niet prioritair.
- Verduurzaming in onze sector heeft *direct effect*. Dat biedt kansen maar..... Oplossingsrichtingen MCEN zijn enkel nog generiek en pril.
- Het landelijke 'vergrootglas' nu niet opzoeken, wellicht later, als er meer duidelijk is. Wij hebben immers een faciliterende en stimulerende overheid nodig. Mogelijk opportuniteit in specifieke casuïstiek
- Wettelijke/economische/administratieve korte termijn en middellange termijnoplossingen helpen ons